

Budapest, XII. kerület, Hegyvidék

Hapszné Tarcsafalvi Eszter építész tervezőből lett főépítész két évvel ezelőtt. A kerületben a Várorendezési és Főépítészeti Irodán napi munkakapcsolatban dolgoznak együtt városrendezők és építészek a jelenleg folyó fejlesztési projekteken. Kiváló gyakorlat, hogy a tervezésekben a MOME és a BME építészhallgatói is részt vesznek. A tervtanács munkájában a konzultációs lehetőséget emelte ki a főépítész asszony.

Hogyan és miért lett főépítész?

Építész tervezőként végeztem a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. Kiskorom óta rengeteget rajzolok és a kreativitást mindig is fontosnak tartottam. Korábban nem volt a pályatervemben, hogy a közigazgatásban fogok

dolgozni, ám számomra érdekes váltás, amit az élet hozott. Az egyetem után tervezőként kezdtem dolgozni. 2009-ben a gazdasági válság hatására kerültem a hivatalhoz hatóságai ügyintézőként. Fél évvel később adódott egy számomra kedvezőbb lehetőség a Várorendezési és Főépítészeti irodán, ahol Dr. Somogyi Botond főépítész mellett, az ő nyugdíjazásáig szakmai titkárként dolgozhattam. Ekkor jöttem rá, hogy a közigazgatásban is vannak olyan területek, ahol a kreativitást kamatoztatni lehet. Ahol az építészek jól tudják használni azokat a képességeiket, amelyeket az egyetemen fejlesztettek, így például az esztétikai és formaérzéküket, vagy a kommunikációs képességüket. Az előző főépítész úr javaslatára, polgármester úr támogatásával kaptam meg a főépítész kinevezést 2014-ben. Anyaként kihívásnak éreztem, hogy a családot és a munkát hogyan tudom majd összeegyeztetni egy ilyen intenzív jelenlétet igénylő munkakörben, de ezt is sikerült megoldani.

Hogyan jelenik meg a kreativitás a főépítész munkában?

Az irodánkon több olyan feladat is van, melyekhez a kreativitás szervesen hozzátartozik. Régóta együttműködünk a Moholy Nagy Művészeti Egyetemen, minden évben diplomadíjat adunk a végzős építész hallgatóknak. Az elmúlt három évben hallgatói pályázatokat írtunk ki számukra. Ezeket a kerület témajavaslatai alapján visszük az egyetemre és a tervtanácsunk delegált tagjaiból álló szakmai zsűri bírálja el a pályamunkákat.

A kreativitást mi másképp használjuk a közigazgatásban, mint egy tervezőirodában. Jó példa erre a programalkotás. Tavasszal indult egy számomra igazán kedves feladat, amit Menza Programnak nevezünk. A BME Építőművészeti Doktori Iskolájával és a MOME Építészeti Intézetével

együttműködve a kerületi iskolák közül négyet vizsgáltunk az iskolákat is bevonva a programalkotásba. A cél a közösségi és menzateretek értékelése és felülvizsgálata volt. Olyan kérdésekre kerestünk választ, hogy hogyan lehet ezeket a viszonylag nagy tereket megtölteni étellel, hogyan lehet őket bevonni az iskola aktív működésébe. Hogy ne csak az legyen a menzateretek funkciója, hogy megteritenek, elpakolnak és utána ott áll az üres, de felfűtött helyiség. Azt néztük meg, hogyan lehet a közösségi tereket és a menzatereteket egymással összekapcsolni és megvizsgáltuk, hogy ehhez milyen beavatkozások szükségesek. Iskolánként különböző és rendkívül jó javaslatok születtek, magas építészeti színvonalat képviselő anyag állt össze, és ezt szeretnénk még folytatni a jövőben.

Kihívást jelent az építészeti minőséget és esztétikai megközelítést bevonni a döntéshozatalba. Fontosnak tartom, hogy a döntéshozónak ne csak azt kelljen mérlegelnie, hogy mennyibe kerül a beruházás és milyen jogi akadályokkal kell még megbirkóznia a megvalósítás érdekében, hanem azt is, hogy milyen kreatív potenciál tud megjelenni a beruházásban. Mert az építészeti minőség legalább akkora pillér, mint az előző kettő. Mindehhez nélkülözhetetlen, hogy a főépítész és a polgármester szerves munkakapcsolatban legyen egymással. Nálunk ez ideálisan működik, szívesen dolgozunk együtt. Polgármester úr kifejezetten fogékony a minőségi építészet iránt, fontosnak tartja, hogy magas minőségben valósuljanak meg a kerületi beruházások.

Menza Program, a BME Építőművészeti Iskola munkája

A Hegyvidék főutcája, tervezett/meglévő, a Böszörményi úti előkertek bevonásával kapcsolatos koncepcióterv, tervező: Tzenecon – Urban Concept

Milyen nehézségekkel találkozott a munkája során?

Amikor éppen összeállt a Menza Program anyaga, született egy kormánydöntés, hogy az önkormányzatok a továbbiakban az iskolákkal jóval kevesebb kapcsolatot tarthatnak, mint eddig. A feladatkört átszervezték a KLIK-hez. Elkéseredtünk, hiszen minden érintett elégedett volt a közösen kidolgozott koncepcióval, amit költségvetési szempontból is megvizsgáltunk és szerettük volna megvalósítani... és persze még mindig nagyon szeretnénk, de megváltoztatták közben a jogi háttérrel. Az eredeti kérdésre válaszolva az okoz igazán nehézséget, hogy a jogi háttér gyakran változik. Az előző főépítéssel is sokat beszélgettünk arról, hogy gyakorlatilag állandó változásban kell dolgoznunk. Meg kell kérdeznünk az ügyfeleket, hogy mikor történt az, amiről beszélünk, hiszen néha három hónapos különbség is eldöntheti egy eljárás kimenetét. Nagyon kell figyelniük, hogy jogilag aktuális legyen, amit mondunk. A saját területünkön úgy próbáljuk formálni a szabályokat, hogy azok segítsék a fejlesztéseket.

Hogyan működik a tervtanács?

A tervtanács az önkormányzat építészeti-szakmai tanácsadó testülete. Több mint 12 évvel ezelőtt Nagy Ervin, korábbi főépítész hozta létre a Hegyvidéki Tervtanácsot, amelynek elnöke a mindenkorai főépítész. Az elnök munkáját a tervtanács tagok segítik, akik kivétel nélkül jelentős szakmai tapasztalattal rendelkező, magas minőségű építészek. 2-3 hetente ülésezünk, ez a tervek mennyiségétől függ. A településképi véleményezési eljárás 15 napos, ezért sokáig kéthetente tartottuk, de mivel a rendeletünk értelmében a főépítésznek és a tervtanácsnak is van saját véleményezési köre, a kettő elválasztható. A tervtanács véleményezi a városképet intenzívebben befolyásoló építészeti beavat-

kozásokat, például az új épületeket és épületbővítéseket, tömeget érintő átalakításokat, vagy a védett, illetve a kerületi védelemre javasolt épületeket érintő építési tevékenységet. A homlokzatot érintő kisebb beavatkozásokat én bírálok el.

A tervtanács nálunk konzultációs lehetőséget is biztosít a tervezők részére. Kedvező, ha már az előkészítés fázisában láthatjuk a terveket, és értékelhetjük, hogy milyen tömegek, milyen beépítési módban kerülnek elhelyezésre. Sokkal jobbnak tartjuk, ha konzultációs eljárás során ér el a fejlesztési terv olyan szintre, hogy mind a beruházó, mind a kerület szempontjából támogathatóvá válik. Mert mindkét félnek nagyon tud fájni, ha egy túlságosan kidolgozott koncepciót nem tudunk elfogadni. Ugyanezt gondoljuk a kortárs építészeti megoldásokról is. Ennek a kerületnek speciális adottsága, hogy a viszonylag magas ingatlanár miatt a beruházók magasabb építészeti minőséget kívánnak megvalósítani. Ugyanakkor kérdéses lehet, hogy mennyire öncélú esetleg egy kortárs építészeti gesztus, mennyire adaptálható a településképhez. Ennek a véleményezése a tervtanács feladata, ha szükséges, akkor vissza kell fognia.

Városháza tér most és régen.
Tervező:
Platinum Group

Azt szoktuk javasolni, hogy amikor nagyjából összeáll a program, hozzák be a tervtanácsi ülésre, és nézzük meg, hiszen a tapasztalt Kossuth-díjas, Ybl-díjas, Széchenyi-díjas zsűritagokból álló tervtanács érdemben tud segíteni. Megszokták a beruházók és az építésszék már, hogy működik a kerületben tervtanács, el is fogadják a döntésünket. Végül is konstruktív javaslatokat adunk és konzultatív jelleggel kommunikálunk.

Mennyiben érinti a kerületet a „300 nm-es” rendelet?

Ebben a kerületben nem igazán jellemző, néhány példa volt csak. Szerencsére tudunk róluk, mert az építéshatósággal jó az együttműködés. Olyan szempontból is szerencsénk volt eddig, hogy néhány kivételtől eltekintve, a 300-as eljárás tervezőivel és beruházóival is tudtunk egyeztetni és meg lehetett beszélni velük, hogy ők is konzultáljanak a tervta-

náccsal. Szintén a kerület adottságaiból eredő érdekesség, hogy eddig a 300-as projektek közül is később visszahoztak néhányat engedélyezésre, mert bővíteni kívánták az épületet terepszint alatt. Nálunk a paraméterek kihasználása magasabb szempont annál, minthogy ne kérjenek engedélyt. De volt olyan eset is, amikor azért terveztek 300nm alatti épületet, hogy megkerüljék a helyi építési szabályzatunk magas-tető létesítésére vonatkozó előírását.

Milyen jelenleg folyó fejlesztésen dolgoznak?

Van integrált területfejlesztési stratégiánk és vannak akcióterületeink. A beruházásainkat a saját stratégiai tervünk alapján készítjük elő. Most folyik a Normafa-fejlesztés¹ és az ahhoz kapcsolódó beruházások, mint például a fogaskerekű fejlesztése. Irodánk, a Városrendezési és Főépítészeti Iroda kettős feladatot visz. A főépítész feladata az építészeti esztétikai véleményezés és a beruházások előkészítése feladatokat Szabó Kalmár Éva irodavezető fogja össze. Egy szobában ülünk, napi munkakapcsolatban vagyunk. Így tudjuk ezt a két szervesen összefüggő területet kezelni, hiszen mindkettő sok előkészítést és speciális jogszabályi ismeretet igényel.

Jelentős akcióterület még a hegyvidéknek a városias és a lazább beépítésű térségeinek határán a Böszörményi út is, a Hegyvidék főutcája, amelynek komplex fejlesztésén a BKK-val közösen dolgozunk. Az eddigi vizsgálatok azt támasztották alá, hogy indokolt a Böszörményi út forgalomcsillapítása és tömegközlekedésének fejlesztése is. A fővárosi közgyűlés két évvel ezelőtt döntött arról, hogy megújítja a XII. kerületi Böszörményi utat, amelyre vonat-

Kulturális Szalon, építész: Lenzsér Péter DLA

kozóan a BKK komplex tervet készítettett. A terv kezdetben csak a közterületi telekhatárig javasolt beavatkozást. A kerület vetette fel, hogy a terület identitása tovább erősödne azzal, ha a modern polgári főutca teljes keresztmetszetében és magas minőségben megújulna.

A Böszörményi út speciális adottsága, hogy a társasházi előkertek nincsenek elkerítve, szabadon megközelíthetőek és intenzív, zöld növényállományuk van, ezzel jelentős mértékben az utcakép meghatározó elemei, amely sajátosságot szeretnénk megőrizni. A kerület tájépítészeti koncepciótervet készítettett a társasházi tulajdonban lévő előkertek bevonására, annak érdekében, hogy a fejlesztés valóban faltól-falig valósulhasson meg.

A főváros és a kerület célja egyaránt, hogy egységes arculattal, gyalogosbarát, akadálymentes kialakítással, a villamospálya korszerűsítésével és az autóforgalom csillapításával, a terület zöld jellegének erősítésével újulhasson meg a „Hegyvidék főutcája”, ahová a kerületben élők szívesen jönnek sétálni, vásárolni, valamint a kulturális, közösségi helyszínek – mint a Kulturális Szalon, a Városháza tér vagy a Királyhágó térnél hamarosan megnyíló Hegyvidék Galéria – révén a szabadidejüket eltölteni.

Királyhágó tér – Hegyvidék Galéria, MOME Építészeti Intézet, hallgatói ötletpályázat díjazott terve

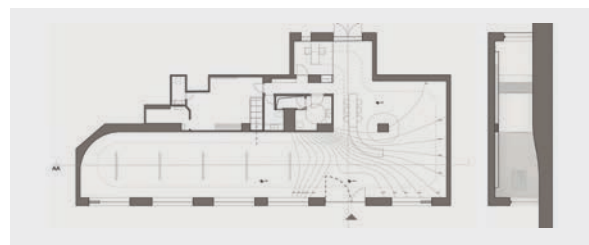
Főépítésként egyik első, ehhez kapcsolódó feladatomban a Városháza tér projekt volt, amely a Polgármesteri hivatal körüli tér rehabilitációját jelenti. TÉR_KÖZ pályázat keretében fővárosi támogatással tudtuk megvalósítani azt a célt, hogy a Böszörményi úton egy igazi közösségi tér alakuljon ki, ahol piacokat tudunk rendezni, ahol találkozási pont jöhet létre, ahol az emberek szívesen töltik a szabadidejüket. Észrevettük azonban, hogy a változás nehéz folyamat, kezdetben elég vegyes volt a fogadtatás. De miután elkészült a tér, megtelt élettel. Kifejezetten megszerették, és befogadták a környéken élők. Piacot tartunk hetente kétszer, amely nagyon népszerű lett, és nyáron is voltak különböző rendezvények.

Közvetlenül a Polgármesteri Hivatal szomszédságában szeretnénk megépíteni a Kulturális Szalon új épületét, amelyet Lenzsér Péter DLA építész tervezett. A szalon jelenleg is működő, szociális intézmény, ahol önszerveződő szak-

körök kapnak helyet, és a nyugdíjasok számára betegségekkel kapcsolatos segítségnyújtás is történik. Mindez most méltatlan körülmények között, egy 80 nm-es földszinti helyiségben kényszerül működni. Programjai rendkívül látogatottak, 1500–1600 féle tevékenység zajlik ebben az intézményben, nagy tehát az igény egy megfelelőbb helyre.

A Királyhágó téren december elején nyílik meg a Hegyvidék Galéria, amelyet a MOME számára kiírt hallgatói ötletpályázat tervei alapján készítettünk el. Ezzel együtt egy kulturális tengely létesül a Királyhágó tér és a MOM Kulturális Központ között. A kapcsolódó új projektelemek együttes hatása várhatóan erősíti egymást. A Városháza tér kialakításával létrejött központ tehát csak az első lépés volt, a munka folytatódik tovább.

1. A Normafa-fejlesztésére kiírt pályázat eredményének bemutatását lásd az Építész Közlöny-Műhely idei, 246. számában.

Budapest, XIV. kerület, Zugló

Barta Ferenc öt éve főépítész Zuglóban, ahol 20 éve él. Sokéves tervezői és oktatói tapasztalatok után vállalta el a hivatalt. Feladatát egyfajta szolgáltatásként is értelmezi, ennek megfelelően konzultációs működésű tervtanácsot tartanak. A vele készült interjúban megismerhetjük határozott véleményét a jogszabályokról általában és az új rendeletekről, valamint az oktatásról és az építészeti kultúra helyzetéről.

Hogyan és miért lett főépítész?

Lassan ötödik éve, hogy itt vagyok, előtte sosem dolgoztam hivatalban. Egyetemi oktatóként is funkcionáltam közel 18 évig és közben vittem a saját irodámat. Miért léptem ebbe a folyóba? Itt élek Zuglóban több mint 20 éve és csak kétszer

volt közöm a hivatalhoz, amikor a saját családi házatam illetve egy barátomét megterveztem. Főépítész elődeim 5-6 év alatt öten-hatan váltották egymást. Nagy volt a fluktuáció. Úgy gondoltam, hogy akkor tudom befolyásolni az itteni szakmai történéseket, ha részt is veszek bennük ezen a poszton. Most a lehetőségekhez képest próbáljuk a kerületet fejleszteni és a lehető legjobb, legélhetőbb irányba terelni.

Fel kellett adnia az oktatást és a tervezést?

A hatályos törvények szerint főállású főépítész nem tervezhet. Az oktatás és a tudományos tevékenység megengedett, és mert a felsőoktatásban elég intenzíven vettem részt, most is vannak szakmai előadásaim. Tanítottam az Ybl Főiskolán, Debrecenben és a budapesti Műegyetemen. Az oktatási vonalam most szünetel. Az is tény, hogy a főépítész tevékenység eléggé leterheli az embert. Ha bejönnek az új jogszabályok kétszer-háromszor akkora terhelést fogunk kapni, mint eddig volt. Nem tudom, hogy ezt végiggondolták-e a jogalkotók.

Szeretem ezt a munkámat, de szomorú is vagyok, mert most hallottam, mintha a Műegyetemen a Urbanisztika Tanszék képzése már nem lenne kötelező. Mi még úgy szereztük a diplomát, hogy komplex képzést kaptunk, hozzá tartozott a „város” is. Tehát amikor beültem ide, nem volt idegen a feladat. Hiszen volt tudásalapom, amit fel lehetett frissíteni. De ha most szeretnék fölvenni munkatársat, ő vajon milyen tudással jön ide? A várostervezés is szegmense a szakmánknak. Azért is örülök annak, hogy itt ülök, mert így a szakmánk teljes spektrumában vagyok jelen, a részletképzésektől

a nagyléptékű várostervezésig. Ebben ez az öröm, hogy kiteljesíthetem ezt a fajta felkészültségemet.

Hogyan tud együttműködni a polgármesterrel és a hatósági osztályokkal?

A szomszéd kerületben Tóth Miklós a főépítész, több mint 20 éve képviseli kerületének érdekeit. Én most a második polgármester irányításával dolgozom. A polgármesterek a választási ciklusok függvényében változhatnak, hiszen ez politikai állás. Amennyiben egy kerület vagy település folyamatosságban gondolkodik, akkor legalább az ezért felelős főépítésznek nem szabad gyakran cserélődnie. Úgy gondolom, hogy nekem jó a kapcsolat a polgármesterrel és a hatósági osztállyal is. Csak együttműködve lehet előre haladni.

Beszélne a tervtanácsról?

A tervtanács az a fórum, ahol az építésszek teljes keresztmetszetét lehet látni. Amíg az ember csak a versenyszférában van, addig ezt a spektrumot nem érzi, mert addig csak a saját részét látja. Itt az élénk hozott szakmai minőségtől néha nemcsak szomorú, hanem rendkívül bosszús is leszek. Ugyanakkor dicséretes tervek is vannak. Rendkívül változatos a kép.

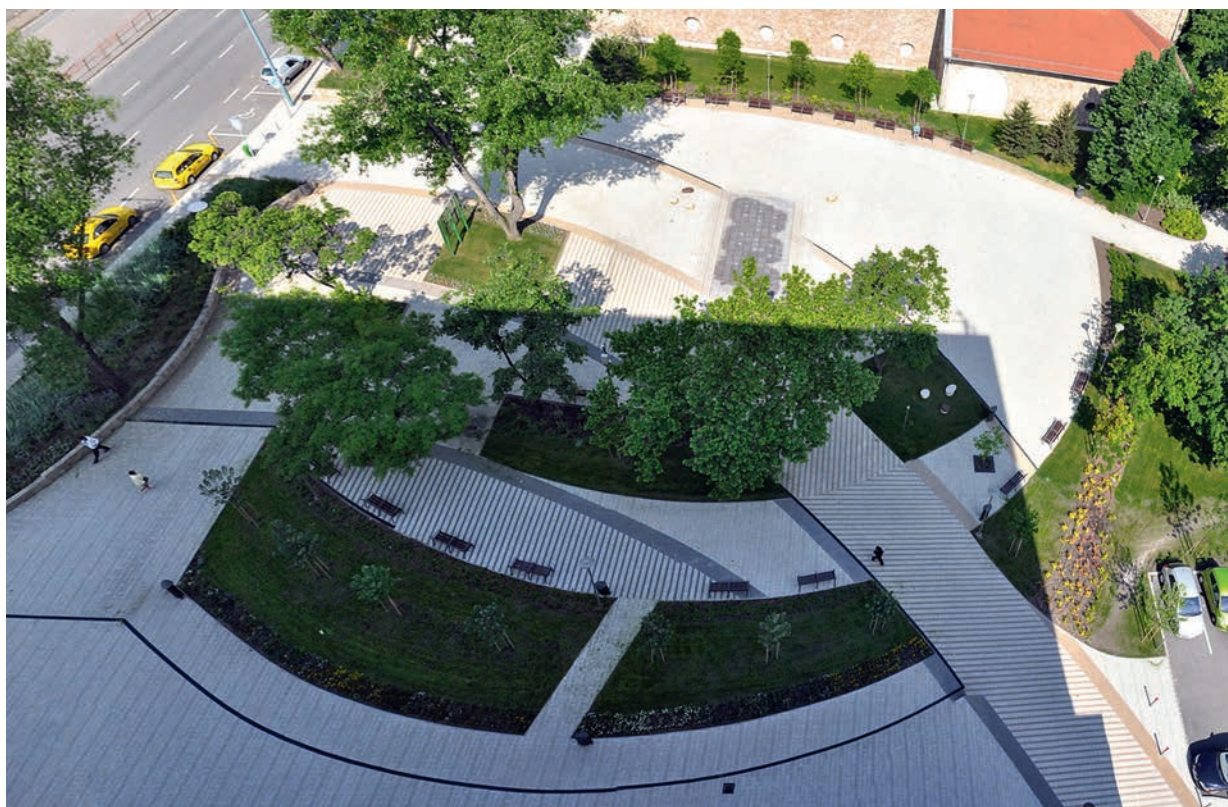
Főépítészként településképi véleményt kell alkotni.

Ha élénk tesznek egy móricka-rajzot, ami hemzseg a meg nem valósítható megoldásoktól, akkor felmerül az építész felelőssége. Én úgy gondolkozom, hogy a szerkezeti kialakítások jelentős mértékben meghatározzák a külső megjelenést. Amennyiben a belső helyesen megoldott, az a homlokzatot befolyásolja. Ha az rossz, akkor a terv hamis. „Kedves kolléga, biztos, hogy jó így ez a terasz-kialakítás? Nem azért kérdezem, hogy megbuktassalak épszerkből, hanem, mert befolyásolod a településképet. Hiszen nem úgy lesz, ahogy elgondoltad.”

Az építésznek teljes képzést kellene kapnia, akár az általános orvosnak, és csak azután lehet a specializálódás. Ha megnézzük a jelenlegi felsőoktatásban végzetek portfólióit: nagyon szép, színes, jó formák, rendben van. Sajnos legtöbbször csak ennyi. Más tudás nincs mögötte. Ez pedig kevés. Én azért lettem építész, mert szerettem volna már 10 éves koromban megvalósítva látni azt, amit kitalálok. Egy színes képből ma már nem lehet megépíteni egy házat. Mögé kell tennem a valóságot: az anyagot, a technológiát. Egyébként hogyan lesz jó a dizájn? A segítő szándékot nem mindegyik építész fogadja jó néven és megkérdőjelezi a tervtanács létjogosultságát. Szerencsére ők vannak kevesebben.

A Bosnyák tér
rendezése.
Tervező:
Vár-Kert Kft.

Fotó: Vikker Zsuzsi

Mégis hogyan csinálják? Mert valahogy kell csinálni...

A főépítészséget egyfajta szolgáltatásnak tekintem. Ez itt nem olyan hivatal, amely kegyet gyakorol a szakma felé, hanem mi szolgáltatunk. Ez a főépítési munkánk egy része. Amikor gyakorló építészként elmentem egy főépítéshez, akkor azt vártam, hogy információt kapjak, hogy a munkám még jobb legyen, megfelelő irányt kapjon. Így amikor idejön egy építész, építeni szándékozó, akkor segítünk. Az a célom, hogy mindenkinek jó legyen.

Nálunk nem megmondó tervtanács működik, hanem interaktív beszélgetés. Talán ez túl leegyszerűsített hangzik, de ez a jellemző. Meghívjuk a tervezőt, a befektetőt. Sokszor nagyon örülök, ha ő is itt van és hallja, amit egy másik építész mond. Lehúzzuk a kivetítő vásznat, kivetítjük a tervet és megbeszéljük a beadott elképzelést. Utána döntünk. Igyekszem nem élni azzal a lehetőséggel, hogy főépítész a mindent meghatározó ember. Építész vagyok, aki történetesen most főépítész és a tervtanács elnöke, de szakmailag nem vagyok a tervtanács bármelyik tagjánál magasabb rendű. A csapatbanban szakmailag elismert, minőségi építészetet nyújtó társak ülnek. Önálló véleményünk van. Ha eltérően látjuk az adott kérdést, akkor összevetjük az érveinket, majd közösen döntünk. Nálunk a tervtanácson beszélgetés folyik, nem inkvizíció. Célunk, hogy sikerüljön kihozni a kollégából és a befektetőből a lehető legjobbat.

Ami az építészeti minőséget illeti, nagyon fontos, hogy legyen megfelelő szakmai támogatottság. A tervtanácsban résztvevők munkáit, értékrendjét ismerem. Ismerem munkáikat, ismerem értékrendjüket. Bízom bennük, ők a szakmai biztosítékok számomra.

Fotó: Vikker Zsuzsi

Minden engedélyköteles tervet látunk. Lehet, hogy csak öt percig ül itt a kollega, de én úgy gondolom, a főépítésznek mindenről tudnia kell a településével kapcsolatban. – Itt nem is csak a szakmára gondolok, hanem a kerület teljes működésére a szociális hálózattól az iskoláig. Mert csak akkor tudunk gondolkodni egy település jelenében és jövőjében, ha az információk itt is megvannak. – Hetente, másfél hetente tartunk tervtanácsot, esetenként 7–8 tervet beszélünk meg. Szerencsésnek tartom, ha az építész bejön előtte és egyeztetünk, és így olyan terv kerül a tervtanács elé, amelyről már lehet véleményt alkotni. Fontos tényező, hogy legyen kamarai biztos. Úgy gondolom, a működésünkhöz hozzátartozik, hogy a kamara, mint felügyeleti és érdekképviseleti szerv, lássa a terveket. Az is jó, hogy ha kérdésem van, föl tudom neki tenni. Nálunk a biztos kiválóan betölti ezt a tiszteket. Alapozhatok tudására, szakmai múltjára, nem beszélve a közvetlen csatornáról, amely általa valósul meg a kamara felé.

Fotók: Vikker Zsuzsi

A Csertő park a tervrendezés előtt.

Alapvető számomra, hogy az építhetőséggel együtt kell működnünk. Fontos az ő szakmaiságuk, ezért kérésünkre a terveket előzetesen véleményezik. Így még idejében kiderülhet, hogy a ház milyen előírásnak nem felel meg. A párbeszéd híve vagyok, cél, hogy mindenki elégedett legyen a munka végén. Ez nem azt jelenti, hogy nincs esetleges újrázás. Azonban ez a döntés sosem személy vagy stílusfüggő. Még azt is mondhatom, hogy nálunk stílus szabadság van. Nem az a fontos, hogy az építész melyik irányzat híve. Lehet organikus, lehet szupermodern, spanyol neomodern, teljesen mindegy, ha illeszkedik a környezetébe, Zuglóba és ha minőségi építészet van mögötte.

Most indulnak útjukra az arculati kézikönyvek, ezekről mi a véleménye?

Elkészült Krizsán András Balaton–felvidéki arculati kézikönyve. Ez szép és jól sikerült, hasznos kiadvány. A főváros és azon belül Zugló is egy kicsit más. Zugló vajon egynemű, mint egy kis falu? Természetesen nem, cca. 123.000 fő él itt. A hetedik legnagyobb város Magyarországon. Legalább öt markánsan különböző része van, amely külön-külön könyvet érdemel. Nem lesz egyszerű feladat. Pedig ez is az egyszerűsítést hivatott elősegíteni. Az ötlet egyébként jó. A Balaton–felvidéki építészeti útmutató nagyon jó kézikönyv arra a nagy tájegységre. Megjelent még több hasonló könyv is, de amit láttam az nem igazán használható. Én szélesebb rálátású könyvet szeretnék, amelyben benne van az összes pad, lámpatest, járda, minden. Ezt régóta tervezzük is. Van olyan kerület, amelyiknek van már hasonló kézikönyve. Mi is szeretnénk, csak ez olyan munka, amit nehéz teljesíteni egy év alatt, és ebből még rendeletet is kell alkotni és a szabályozási tervet is újra kell elkészíteni, annak a TSZT-nek (Budapest Főváros Településszerkezeti Terve) megfelelően, amely most átdolgozás alatt van.

Mi segíti és mi akadályozza a főépítész munkáját?

A jogszabály segíti és az is akadályozza. A szándék nemes, hogy tegyük egyszerűbbé a folyamatokat.

De miért kell elmenni a végletekig, hogy iktassuk ki a szabályokat? Számos fórumon elhangzott, hogy az lenne a legjobb, ha nem lennének jogszabályok. Véleményem szerint ez majd egy távoli galaxisban megoldás lehet, de nem most itthon. Sok jogszabály gátol a teljesebb munka elvégzésében, azonban ugyanezek egyúttal segítenek is, hogy megvalósuljon az, amit szeretnénk.

Egyébként nincs mindenhol főépítész...

Ez is nagy probléma. Makovecz Imrének volt az elképzelése, hogy minden településen legyen főépítész. Ha veszünk egy kis falut, azt is segíteni kell. Egy szakmai szemnek ott kellene lennie, aki a szívében viseli az adott település sorsát, jövőjét. De kérdés, hogy hogyan lehet ezt finanszírozni, hogy lehet ezt gyakorolni, hogy segít ebben az állam. Egy kis falunak nincs erre forrása, miközben több mint 3000 település van és csak cca. 250 főépítész.

De építészből sokkal több van, aki csinálhatná ezt a munkát...

Sok van, valóban, túl sok, de van motivációjuk, szakmai elhivatottságuk, tudásuk, elképzelésük? Sajnos szkeptikus vagyok, mert látom, hogy mi történik a szakmában. Gyakran még pallérnak se mondanám a kollegát akivel szembekerülünk néha, mert a pallér kiművelt mesterember volt. Az ilyen építész milyen főépítész lenne? Nagyon nehéz ez a kérdés.

Hogyan tud hatni a kerület építészeti minőségére?

Fontos, azt leszögezni, hogy sajnos az építészeti kultúra Magyarországon nagyon alacsony színvonalú és ez nem csak a személyes véleményem. Szrogh György mondta, hogy már az oviban kellene kezdeni a kicsiket vizuális kultúrára nevelni, amihez neki meg is volt a kidolgozott tematikája. Partner lennék abban, hogy akár egy kerületi óvodában bevezessük, akár kísérleti jelleggel.

A Csertő park a tervrendezés után.

Építész: KetteS műterem,
Kerttervező: S-tér Kft.

Tud róla, hogy több kezdeményezés is van ebben a témában?

Most ennek egy kis reneszánsza van, ahhoz képest, mint amikor mi ezt a 80-as években elkezdtük... Amíg alacsony szintű az építészeti kultúra, addig nem tudom embertársaimat teljes mértékben felelős partnerként kezelni ezzel kapcsolatban. Ez azonban a beszélgetésekből ki szokott derülni. Szükségem van olyan eszközökre, amelyek a szakmaiságot támogatják. Ha a főépítész konferencián elhangzik, hogy ne legyen jogszabály, tekintsük feljöttnek a partnereket..., hogy a főépítész majd konzultál. Igen, konzultáció itt működik, ezt tesszük folyamatosan. De ez csak egy elem a cél érdekében. Lehet a főépítész szép, okos és hiteles, ha itt meghallgatják, de amint kilépnek az ajtón, vége a ráhatásnak. Ehhez segítség nekem a jogszabály, ami nem tökéletes, de mégis mankót nyújt. Ezért van szükség az alapokra, az építészeti és vizuális kultúra megteremtésére a társadalomban, már az ovitól kezdve. Ha ez létrejön, akkor majd könnyű dolgunk lesz.

Itt élek, ismerem a kerületet, úgy vélem nehezen tudnak eladni benne. A 10.000 telek túlnyomó többségéről tudom, hogy melyik ház áll rajta. Ha bejön egy ügyfél, akkor megtudom mondani, hogy igen, most festették ki két hónapja. Ez is, úgy vélem fontos szempont. Fontos, hogy lássam itt a lehetőségeket, legyenek partnereim a vezetésben, elsősorban a polgármester. Szükséges még szakmai támogatottság a felsőbb szervektől is, azaz a budapesti állami főépítésztől és a Főépítési Kollégium elnökségétől is. Azonban a legfontosabbak azok a munkatársak, akik mögöttem állnak, nélkülük meghaltam.

Mit jelent a kerületnek a „300-as” rendelet?

A kerület beépítését tekintve felerészben érintett. A jogalkotó elképzelése és szándéka még érthető is, azonban a végrehajtása katasztrofális. Csak egy példa. Van például olyan övezet, ahol szeretnénk, ha a lakóövezet megszűnne, mert olyan terület, ahol az emberi

élet nem egészséges. A zaj, a por, a szennyezés miatt inkább intézményi övezetet szeretnénk ott megteremteni. És mi történik? Lehet ide építeni egy maximum 120 m²-es szolgálati lakást... Nem gondoltuk 2012-ben, hogy ez a „háromszáz” mit fog ebből kihozni egyszer... Most a tulajdonos épít oda egy családi házat. Oda, ahol nem szeretnénk lakóövezetet kialakítani, a saját érdekükben.

Én nem látom ezeket a 300 m² alatti terveket, mert nincs hozzáférésem. Ha az építhetőséget megkérdem, akkor megkapom a kívánt információt, azonban beleszólásunk akkor sincs. Van olyan bátor építész, aki kihasználja a kiskaput és nem kérdezi meg a településért felelős főépítést, hogy mi itt az elképzelés, miközben mi ezért vagyunk. És sajnos sokan vannak. Jogilag megtehetik, de etikailag szerintem nem. De ez mindenkinek a saját lelkiismeretét nyomja, illetve inkább nem nyomja, ami szomorú.